

MADDE BAĞIMLILIĞI

Ali Taşkın BALABAN

“Derdime çare baytarım yok

Dengeme destek tut ki durayım

Şafak güneşin fermanı geçer acı tatlı sayılı zamanın sancısı

Ama melek bir yandan, şeytan bir yandan

Başım zindan yokluk var, bu kaçınıcı şikâyetim bilmem” (Sagopa Kajmer)

Hürü hanım gelini Ayşe ile oğlu Yücel'i iknaya çalışıyorlar. Odanın köşesinde iki torun; Necmi ile Zeynep oynaşıyorlar, evin kedisi sütünü henüz bitirmiş yalanıyor...

Bir yanında anası öte yanında karısı, Yücel'e bin bir çene yoruyorlar; şu baş belası madde kullanımından vazgeç diye. - Tamam diyor Yücel, ikna olmuşçasına. Umutlanıyorlar, seviniyorlar; neden olmasın, olur inşaAllah diyorlar bir birlerinin gözüne bakarak, endişeli bir umutla.

- Yalnız bu son olsun be anne git bir koşu maddemi getiriver.
- İyi de evladım kuruşumuz kalmadı, kendimizi mi satalım bu meret için?

Yücel bön bön bakarak annesine yalvarıyor:

- Tamam anne, ne olur satın o zaman kendinizi, hemen kapıp gelin şu zıkkımı!

Anne, karı, çoluk çocuk, günlerce süren ağıtlar. Ah o ağıtlar – iç çekmeler bin zehirden daha acı. Yücel'se önerisinin öneminin hala farkında değil. Niye bu insanlar kendisine madde alıp gelmiyorlar onu anlayamıyor, ne olur satıverseler kendilerini?

Gir de bir bak ülkeme:

Başsız başsız adamlar... (Necip Fazıl)

Hürü kadın nereden bilecek dertdaşı Nayman Ana efsanesini. Cengiz Aytmatov'un gençlerin beynini yıkayan komünizmi yerden yere vuran “gün uzar yüzyıl olur” adıyla çevrilen romanını da okumamıştır. Efsaneye göre düşmanlar ele geçirdikleri kölelerin başına taze deve derisinden bir başlığı zorla geçiriyorlar. Kızgın güneşte kızan deri, büzüldükçe kafayı sıkıştırıyor, beyin

zedeleniyor. Köle, mankurt oluyor, insani vasıflarını yitiriyor. Sahibinden başka hiç kimseyi tanımıyor ve sadece ona itaat ediyor. Bir robot haline geliyor. Nitekim oğul anasını öldürürken de hiç tereddüt etmiyor.

Yücel ne zaman ki madde almaya başladı o andan itibaren insanlık ailesinden çıktı “insansı yaratıklar” alemine dahil oldu. O madde onun akli ve duygusal yeteneklerini sildi, iptal etti. Artık o muhakeme edemiyor, anlamıyor, duymuyor ve en önemlisi hiç hissetmiyor. Evet o bir mankurt, o bir robot; o çok ağır özürlü biri.

“Gitti ışığım gitti / Karanlığım şimdi / Belirsiz / Süresiz...

Dipsiz kuyulara düştüm / Çılgılığım karıştı geceye...

Canım yanıyor / Bir el verin gelin bana / İçim kanıyor...” (aliye mutlu)

Bundan 40 sene önce bağımlılık deyince alkolikleri anlardık. Eskişehir’de o zamanlar 5 mahallenin arasında Necatibey isminde bir park vardı. Şimdilerde opera binası yapmışlar yok artık. İşte orada zaman zaman 4-5 avurtları çökmüş, gözlerinin feri gitmiş garip tipte insancıklar görürdük. Uzaylı gibiydiler, “ ispirotocu” derlerdi onlara. Görüldüklerinde mahalleli toplanır bir temizlik harekâtına girer, bu garip mahlukları uzaklaştırırlardı. Mahallenin namusu kurtulur, rahat ve huzura kavuşulurdu. Bir zaman sonra yine gelirlerdi bu abiler ve bu süreç devam eder giderdi. Bu ispirotocular kokmaz, bulaşmaz, sirayet etmezlerdi. Bunlar insan mıydı, çocukları komşuları var mıydı bilinmezdi. Toplum bunları yok sayardı. Hatta espri dünyamızın çeşnisiydiler. Gerçektende yüzde olarak ihmal edilebilir seviyede idi. Birkaç bekçi ve park görevlisi dışında bilen de/ilgilenen de olmazdı.

Derken köprülerin altından çok sular aktı. Bu uzaysı tipler ve kullandıkları maddeler geometrik dizi şeklinde (2,4,8,16,32) arttılar. Ve artık alt kattaki komşumuz oldular, elimizin kızı, biraderin oğlu oldular. Bıçak kemiğe dayanmadı, dalağı böbreği yokluyor.

Düşman Tuna'yı atladı / Karakolları yokladı”

Efendim bu aziz millet bu madde işleriyle çok yakında tanışmadı. Bizim onlarla aşinalığımız, tanışlığımız çok eskilere dayanır. Kımız rakıya, haşhaş eroine dönüşme sürecinde de birlikteydik. Modern çağlarda maalesef bunların üretim, nakil ve satışında kullanıldı insanlarımız. Önceleri mala davara zarar yoktu; elin adamlarına satıyorduk bizse cukkaya konuyorduk. “- Bize bir şey olmaz abi” idi. Ama kazın ayağı öyle değilmiş; bu ateş alanı, satanı, tutanı, uzaktan bakanı da yaktı. Ve yangın üzerimize yıkıldı.

Mikro ölçekte de öyle. Bu işin Adana ayağında önemli rol alan Cono aşireti mensupları önceleri

zengin çocuklarına bu maddeleri satıyor, aldıkları para ile konforlu bir yaşam sürüyorlardı. Ancak yakın bir zamanda yapılan tespitte görüldü ki aşirette madde kullanmayan kimse kalmamış gibi. Hakeza kötü adamlar eskiden madde pazarlamasında içmeyenleri istihdam ederlermiş kural olarak ama günümüzde böyle bir kaynak kalmadığından hep içicilerden buluyorlarmış satıcılarını. Yani olayın faili idiler şimdi ise mağduru durumuna düştüler, kurtarıcılar bekliyorlar. Ateş her yakayı yakıyor.

“İnsanlık yaralı can pazarında

Yetiş ya Muhammed yetiş ya Ali” (Ali Maraşlı)

Bu ifadeler sizi gerdiyse buyurun gevşetici bir esintiye: ABD Dışişleri Bakanlığının "2011 Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Stratejisi Raporu"na bakarsak işimiz yolunda: “uyuşturucu kullanımının diğer ülkelerle kıyaslandığında Türkiye'de ‘az miktarda’ ve ‘ılımlı noktada’ kaldığı, ancak kliniklerde tedavi gören bağımlı sayısının arttığı belirtildi.” Oh oh ne güzel. Çok az sayıda yani ılıman noktada kullanıcımız var ve onlar da tedavi olmak için kliniklere üşüşüyorlar. Süper! Daha ne arıyoruz bu konuyu deşerek belamızı mı?

Bende bu masallarla uyukluyor, sık sık rastlamaya başladığım ‘uzaylı mankurtların’ haline kızıyor, kendimi biraz da şanssız addediyordum. Niye bana çok rastlıyorlardı, ilginç. Ta ki rutin bir çalışmaya kadar. Seçilmişler ve atanmışlar toplanmış ilçe meselelerini masaya yatırıyoruz. Kenardan köşeden memleketi kurtarıp mutlu oluyorduk ki Askerlik Şubesi Başkanı söz aldı. Yoklama – sevk konularını izah ederken katılımcılar da biraz beyinlerini dinlendiriyorlardı. Albayın –nerden icap ettiğini anlayamadığım– verdiği rakamlarla irkildik. 1989’luların muayeneleri sırasında 3400 gencimizden 750’sine “madde bağımlısı ön tanısı” konulduğunu, bunların askeri hastaneye sevk edildiğini, kan numuneleri pozitif çıkan 410 kişinin tedavi olmaları için bir yıl erteleme raporu aldıklarını söyledi. Aboov! Herkes çarpıldı, olamaz dedi. Rakamlar teyit edildi, maalesef öyleydi. Eş dost, hısım akraba, konu komşu gözden geçirildi işlemci hızıyla. -Vay anasına! dendi, omuzlar çöktü.

Askerlik muayenesini erkekler iyi bilirler. Yaşı gelen memleket çocuğu biri sivil biri asker iki tabip ve bazı memurların karşısına şort veya külotuyla çıkar, onlar da şöyle bir göz atarlar. İşte böyle bir işlemde gençlerdeki emarelerden(burun, göz bebeği, kesiler, iğne yerleri vb.) madde bağımlılığı ön tanısı konmuş.

Toplumun 20 yaşında ve erkek bir kesitinin görünümüydü bu. %20 mi demeli %25 mi? (sevindirici bir gelişme 1990 doğumlularda bu rakamlar biraz daha aşağıda idiler.)

Bu şok bilgilendirilmenin akabinde hazirundan pek çoğu gönüllü olarak –zaten hep içinde

olduklarını zannettikleri– sine-i millete gittiler. 2004'te Türkiye'deki "uyuşturucu" sefaletini tüm çıplaklığıyla gözler önüne seren çarpıcı bir rapor hazırlayan Milletvekilleri (Öner Ergenç vd.) gibi çarpıldılar; gördüklerine duyduklarına inanamadılar. Bu yelin kavurmadığı gül, savurmadığı kül kalmamıştı.

Bunu iş olarak yapan insanlık dışı, kirli kimselerin ilk hedefleri zengin çocukları olmakla birlikte toplumun tüm katmanlarına servis verilmektedir. Tersten de olsa bir Adalet ve Milli birlikteliği sağlamışlar: Zengin – fakir, diplomalı - diplomasız, güzel – çirkin, dindar – dinsiz, genç – yaşlı, kadın – erkek herkesi kapsam alanına almışlar.

“Lokman Hekim gelse sarmaz yarayı

Hilebaz dostunan açtık arayı

Ne köşkümü koydu ne de sarayı

Baykuşlar tünedi dalıma benim

Değme felek değme telime benim” (Özlemi)

Su uyur düşman uyumaz. Kirli işler tüm hızıyla devam ediyor. Küçük bir örnek; bir oğlu madde bağımlısı olan, yüreği yanık, hayatı cehennem bir hanımefendi anlattı:

“Bizim mahallede (Mehmet Akif Mh.) şimdiye dek 50 civarında gencimiz müptela idi. Kardeşlerinden ve akrabalarından uzak dururlardı. Bizi ihbar eden olur, konu komşu bilmesin diye gündüz çalıp çırıptıkları paraları akşam alır gizlice başka bir mahalleye giderlerdi. Oradan aldıkları maddeleri de o mahallede veya mahallemizin izbe yerlerinde gizli bir biçimde tüketirlerdi. Sonradan insanlık düşmanı satıcılar yeni bir primli pazarlama yöntemine başvurmuşlar; 3 öde 5 al! Böyle olunca malzemeyi alan mahalleye tezgâh kurdu. Ve kimde üç kuruş varsa –zaten insansı yaratıklar– ona hemen sattılar. Teyzesinin kızının bileziğini aldılar, amcaoğlunun harçlığını ve onlara bu maddeleri bulaştırdılar. Sayı altı ayda 300'e (yüzde meraklıları için %600, altı misli) fırladı.”

Canavar pazarlamacılar her tür ticari hileyi kullanıyorlar, tüketimi artırmak için sahte maddeler üretebiliyorlar: eroin diye fare zehiri satıyorlar. 1 ton suyun içine (Allah bilir artırılmış değildir) 1 kg eroin, şu kadar kg. fare zehiri, yeter miktar florasan tozu (civa) katıp sudan ucuza satıyorlar (5 - 10 TL.)

Geçenlerde TV izliyordum (çok nadiren yaparım), Bakırköy AMATEM (Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi ve Eğitim Merkezi) görevlisi bir Dr. Hanım merkezle ilgili bilgi veriyordu. Son 6 (altı) yılda merkeze başvuran sayısı 36 (otuz altı, %3600) misline çıkmış. ABD'liler

gibi yorumlarsak ne güzel, vatandaşlar tedavi için koşuyorlar. Biliyoruz ki hikâye öyle değil.

Bizde farklı kurumların istatistikleri birbirine yakındır. Sanmayalım birbirlerini teyit ediyorlar: asla! Şahıslar TCK 57 gereği, zorunlu tedavi veya artık illallah diyen aile yakınlarınca polis zoruyla sağlık kuruluşlarına götürülmeleri nedeniyle sağlık ve emniyet istatistikleri birbiriyle örtüşür. Ve bunlar buz dağının görünen ucudur. Görünmeyen daha alttaki muazzam kitle uyuşuk hayatını sürdürmektedir.

“ben bir ceviz ağacıym Gülhane Parkı'nda

ne sen bunun farkındasın, ne polis farkında.” (Nazım Hikmet)

Şimdi zor ve netameli bir iş yapalım; 15 – 40 yaş aralığı er kişilerimizi baz alalım ve % kaçlarda olabiliriz diye bir zanda bulunalım. Hangi rakam doğrudan çok uzak olmasın dersek: bence yüzde on (%10) barajını çoktan sollamışız derim(sigara hariç). Kafayı kaldırmış %20'lere göz dikmiş benziyoruz.

“ - bu yol nereye çıkar olric?...”(Oğuz Atay)

Tedavi kapasitemiz açısından ise arzulanan düzeyde olduğumuzu iddia etmek çok zor. Altı milyon kişilik arka bahçesi olan Adana RSHH (Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi) Amatem de biri aynı zamanda şef, iki uzman hekim görev yapmaktadır. Ayrıca RSHH'ler bu yeni belaya yönelik konseptten de uzak görünmekte. Bu hastaneler daha çok geleneksel uğraş alanlarıyla ilgilidirler. Yeni salgına karşı yetersiz ve hazırlıksızlar.

Bilinç açısından da pek çok eksiklerimiz var üzülerken ifade etmek gerekirse. Gerçi Yeşilay verilerine göre: Avrupa'da sigara konusunda bilinçte 1. kullanımda ise 2. yiz. “Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu” atasözü tamda bu hal için söylenmiş olmalı. Umarım bu nevi aymazlıklarımız uzun sürmez.

Bu illetin bulaştığı ailelerde sağlam şahıs kalmıyor, herkes bir şekilde psikolojik sıkıntılara ve illaki mutlak mutsuzluğa düşer oluyor. Mutsuz ocaklarla doluyor memleket.

Tv ve internet bağımlılığını ayrı koyarsak, devasa adımlarla ilerleyen; sigara ve biradan başlayıp eroine kadar uzanan madde bağımlılığı artık bir Memleket meselesi olmuştur. Zeminimiz kaymış, geleceğimiz tehdit altındadır. Karabasan hafakanları doldurmuş gök kubbemizi.

Umutsuzluğa mı düşelim: Hayır! Yüzlerce yılda sinsice ilerlemiş illet ancak ki onlarca yıllık gayretlerle geriler veya zail olur. Topyekûn milli bir imece bizi zafere yaklaştıracaktır.

Resmi – gayrı resmi, ev kadını – iş adamı, hâkimi – sanığı, büyüğü – küçüğü hep birlikte kurtulalım. Umarım aklımızı başımıza devşiririz tez elden. Her kademedede önderlerimiz olur. Örneğin Yeşilay yeni yönetimi ilgili, bıçkın ve yürekli anlayışıyla sivil toplum açısından umut verici bir soluk oldu. Darısı diğer alanlara.

God Save Us all!

We need a leader / We need a teacher

We must learn to see the light

Let's get together

This world needs us to do right

There's too much poverty, sickness" (Lenny Kravitz)

Tanrı Hepimizi Korusun!

Bir lidere ihtiyacımız var / Bir öğretmene ihtiyacımız var

Işığı görmeyi öğrenmeliyiz

Hadi birlikte olalım

Bu dünyanın doğruyu yapmamıza ihtiyacı var

Çok fazla yoksulluk, hastalık var" (Lenny Kravitz)

"Vatanın bağına düşman dayadı hançerini, yok mudur kurtaracak bahtı kara maderini"
(Namık Kemal). Elbette vardır yeter ki çok geç kalmasın.

Gözlerine düşmeden duman / keşke demeden / geç kalmadan gel" (Ozan Efe)

Adana, Ağustos, 2011